

New York Timesi bestsellerite autor

Elizabeth Berg

MUUTUSTE

ÖÖ

*Kütkestav romaan sõprusest,
kogukonna jõust
ja viisist, kuidas väikesed heateod
võivad muuta sinu elu*

Originaali tiitel:
Elizabeth Berg
Night of Miracles
2018

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autoriõiguse valdaja kirjaliku loata.

„Muutuste öö“ on ilukirjanduslik teos. Nimed, tegelased, kohad ja sündmused on kas autori kujutlusvõime vili või on neid fiktiivselt kasutatud. Igasugune sarnasus tegelike sündmuste, asukohtade või inimestega, nii elavate kui juba lahkunudega, on täiesti juhuslik.

Tõlkinud Reelika Haapanen
Toimetanud Kaie Nõlvak
Korrektoori lugenud Inna Viires
Kaane kujundanud Reet Helm

Copyright © 2018 by Elizabeth Berg.
All rights reserved.

© Tõlge eesti keelde ja eestikeelne väljaanne. Kirjastus ERSEN, 2022.

E08417722
ISBN 978-9949-82-948-4

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval
veebipoest www.ersen.ee

Homeri mälestuseks. Oled endiselt siin.

Kindlasti on seda teiega juhtunud. Teid on pandud kas valiku või ebaõnne tõttu istuma lennukis aknaäärsele kohale. Te vaatate välja, kui lennuk õhku tõuseb, suundub üha kõrgemale ja kõrgemale, seab end tasakaalu. Kui te riskite alla vaadata, näete erilist korrastatust, mida maa peal ei märganud. Võite olla omamoodi lootusrikas, nähes mitmes naabruskonnas kobaras koos seisvaid maju, teid, mis kulgevad otse või kunstipäraselt kaardudes, autosid, mis näevad välja nagu mänguasjad. Näete järvi ja jõgesid, aeg-ajalt horisondiga kohtuvat ookeaniavarust. Näete looduslikke lapitekke, mille moodustavad põllumaad, näete parkideks ja metsadeks rühmituvaid puid. Mõnikord näete sügislehtede hiilgust või neljanda juuli ilutulestikku. Või päikeseloojanguid. Või päikesetõuse.

See kõik võib inspireerida midagi sõnulsetamatut, kuid pea-aegu haaratavat, omamoodi igatsust tohutu võimaluse järele.

Ja siis te maandute.

Aga mis siis, kui te maandusite teistmoodi?

Teemandid karbis

Pärast seda, kui ta on õhtusööginõud ära kuivatanud ja kappi pannud, istub Lucille Howard köögilaua äärde ja mõtiskleb, mida ülejäänud tühja õhtuga peale hakata. Mõni aasta tagasi oleks ta ehk istunud välja majaesisele verandale koos oma endise naabri ja seejärel toakaaslase Arthur Mosesega, mehega, kes oli Lucille'i arvates oma südame poolest selle maailma jaoks liiga hea, ehkki tema ja paljud teised said mehe alalisest lahkusest palju kasu.

Ta lükkab end laua tagant püsti, läheb oma eesverandale ning jääb sinna, käed puusas, seisma, nautides seal öötaeva paremat vaadet. Köögiaknast vaadates on tähed nii selged, et paistavad nagu teemandid; siin väljas on see veelgi imelisem.

Lapsena arvas Lucille, et tähed on teemandid, ja et kui ta vaid õigel moel palvetab, on sigarikarp tema voodi all ühel hommikul neid täis ja ta saab neist kaelakee teha. Seda ei juhtunud kunagi. Noh, muidugi seda ei juhtunud, tähed ei ole ju teemandid. Need on tegelikult päikesed, lihtsalt gaasikerad. Kui Lucille midagi vihkab, siis seda, kuidas teadus peab mõttekujutused ära rikkuma: vikerkaared ei ole mitte kingitus härjapõlvlastelt, kes pakuvad

kullapadasid, vaid ainult kiirte murdumise trikk. Sinine taevas ei ole miilidelaiune maal, mille on teinud taevane käsi, vaid valgust hajutavad molekulid. Sellegipoolest, kui Lucille näeb tähtedest siravat taevavõlvi sellisel ööl nagu täna, on need teemandid, ja tema arvab, et need võivad siiski tema voodi all lõpetada. Võib-olla ta paneb karbi sinna alla tagasi. Traditsioon. Mõttekujutus. Lootus. Maagiline mõtlemine, oh, ta teab, et see on maagiline mõtlemine; ja ta teab ka seda, et ta on sellele palju altim nüüd kui kunagi varem. Aga kui tore on ette kujutada põlvili laskumist, et kergitada kroogitud linaserva ja lihtsalt kontrollida. Ja seal nad lõpuks on, teemandid karbis, säramas nii intensiivselt, et need valgustavad tema üllatunud näoovaali.

Väljas on piisavalt külm, et kanda jakki, on ju esimene oktoober, aga Lucille on endiselt harjunud suvega (roosid õitsevad ikka veel!) ja on jätnud selle selga tõmbamata. Tundub olevat liiga suur vaev minna tagasi sisse ja see tuua, seega istub ta kiiktööri, põimib endale käed ümber ja kiigutab end energiliselt. Nii. See on hea. On hea end aeg-ajalt pisut ebamugavalt tunda, eriti kui oled abist vaid paari sammu kaugusel. Inimesed unustavad raskuste väärtuse. See oli asi, mida ta alati oma neljanda klassi õpilastele õpetada püüdis, kuidas raskused võivad iseloomu tugevdada. Ta püüdis neile õpetada sedagi, kui väärtuslik on ise midagi teha, et ihaldatud saada, selle asemel, et saada kõike vaevata hetkel, kui seda vaid soovid. Just nii see tänapäeval ongi, mitte keegi ei malda midagi oodata. Aga Lucille'il oli olnud kombeks anda oma klassile kartongist kuponge, millel olid punktid hea käitumise või õpitulemuse eest; ja kui neil oli piisavalt punkte, siis ta küpsetas neile viietollises vormis väikese piruka, millist iganes nad soovisid, ja nad said vormi endale jätta. Neile oli see väga meeldinud. Ükskord oli üks poiss nimega Danny Matthews tahtnud oma piruka lahti lõigata, nii et klassi kõik kakskümmend kolm õpilast seda saaksid. See oli olnud hea matemaatika tund.

Danny oli üks neist lastest, kes ei olnud kunagi eriti soositud, ükskõik kui väga ta ka püüdis. Ta oli väga kohmakas (lapsed kutsusid teda härra Magooks* viisi pärast, kuidas ta komistas ja asjade otsa pörkas) ja lisaks pidevalt korratu välimusega. Noh, Lucille'ile poiss ja tema vildakas muie meeldis, ja tema *meeldis* poisile – Danny võis teistega halvasti käituda, aga teda kuulas alati. Ta kuulis, et poiss oli sõjaväkke astunud ja Afganistanis surma saanud.

See oli tõsi, mida talle õpetajate kolledžis esimesel päeval räägiti: mõnd oma õpilast ei unusta sa iial. Lucille'i jaoks olid need klassi naljahambad, kelle tempude peale ta ei suutnud kunagi naermast hoiduda, unistajad, keda ta pidi muudkui klassiruumi tagasi talutama, ja väike Danny Matthews oma sagraise kullast südamega.

Lucille esitab endale väljakutse: ta jääb välja seniks, kuni tundub, et ta hambad võivad plagisema hakata. Siis läheb ta tuppa, laseb vanni vett täis ja leotab end Epsomi soolades. Üks asi, mille eest ta on tänulik, on käsipuud, mis ta paigaldada lasi, kuigi isegi nendega on enese vanni sättimine vägilase töö, mis meenutab talle pisut elevant, kes end tillukesele pingile istuma langetavad, nii nagu kunagi tsirkuses. Tal on hea meel, et mitte keegi ei näe, kuidas ta ähib ja puhub. *Jumal küll!* öeldakse talle. *Miks sa seda duši vastu välja ei vaheta? Sa oled kaheksakümmend kaheksa!* Tõsi, aga enamasti tunneb ta end nagu kuuskümmend kaheksa. Kui ta oli kuuskümmend kaheksa, tundis ta end nii, nagu oleks nelikümmend kaheksa. Ja seega, ehkki ta teab, et selles puudub loogika, ütleb ta kõigile, et tunneb end neljakümne kaheksasena.

Lucille ei loobu oma vanniskäikudest. Ei. Vannis olles tunneb ta seda, mida ta arvab, et „pilves“ olemine endast kujutada

* Kõiksugu juhtumistele aldis, kehva nägemisega ja jalutuskeppi kasutav tegelane samanimelises multifilmis. *Tlk*

võiks. Ta naudib ajatuse ja ääretu rahulolu tunnet. Hõljuv, aro-
maatne eraldumine. Pärast vanni loeb ta Maeve Binchy raamatut
ja läheb seejärel magama.

Maeve Binchy suri noorelt. Seitsmekümne kaheselt. Lucille
on kindel, et leidub seitsmekümne kaheseid, kes suudavad ikka
veel spagaati teha. Kui ta oleks saanud anda Maeve Binchyle
aasta omaenda elust, oleks ta seda kindla peale teinud. Ta tege-
likult nuttis, kui Maeve Binchy suri; ta istus köögitoilil, mudis
Kleenexi pabertaskurätti peos ja nuttis. Ja ta tundis sisemuses
väikest ärritusetornaadot, sest oli lahkunud *veel üks* hea, lahku-
nud liiga vara.

Noh, vann ja voodi ja siis on veel üks päev tehtud, ja ta on
veel ühe sammu võrra *exit grande*'le lähemal. Ta ei ole morbiidne,
ta ei ole kurb, ta on lihtsalt realist. Ta on surmale lähemal. Kõik
on, alates hetkest, kui nad üsast välja libisevad. Aeg-ajalt tunneb
Lucille isegi särtsakat rõõmutunnet, mõeldes reisist kohta, mil-
lest keegi tegelikult midagi ei tea, mis siis, et on kõik need lood
eredast valgusest ja tunnelist ja millest kõigest muust. Tegelikult
ei tea mitte keegi.

Just siis, kui ta on valmis püsti tõusma ja majja minema, näeb
ta naabrit, kes ostis tema vana maja, kohe selle väiksema kõrval,
milles ta elab nüüd ja mis oli varem Arthuri maja. Mees päranda-
das selle Maddy Harrisele, tüdrukule, kes elas varem seal koos
nendega, ja nüüd rendib Lucille seda Maddylt, kui lihtsalt maja
eest hoolitsemist „rentimiseks“ nimetada. Naaber tuleb välja
oma koera jalutama. Lucille'il ei ole koerte vastu midagi, aga see
koer on kõige inetum olevus, keda ta iial näinud on. Iidvana,
keskmist kasvu hall krants, kes näeb välja nii, nagu vajaks rasee-
rimist. Punnis silmad nagu mopsil. Pisut rangjalgne. Saba näeb
välja rohkem eesli kui koera oma. Ja tema nimi: Henry. No miks,
taeva päralt, pead sa panema koerale nime, mis oleks kohane
kuningale?

„Tere, Lucille,“ hõikab mees.

„Tere, Jason,“ vastab Lucille, ehkki summutab seda nime pisut. On see Jason? Või on Jeremy? Või Jeffrey? See aeg, mil ta saaks seda küsida, on juba möödas; naabrid on seal elanud peaaegu aasta. See *J* inimene, tema naine Abby ja nende kümneaastane poeg, kelle nimi on... no jumal küll. Algab *L*-tähega. Liam? Leroy? Lester?

Ta suleb silmad, et keskenduda. Lincoln! Just nimelt. Veel üks veider nimi, kui temalt küsida. Mis on saanud sellistest koeranimedest nagu Spot ja Rex ja Champ? Mis on saanud laste nime-dest Maryst ja Sallyst ja Billyst?

Just see juhtubki. Sa elad üle oma aja, mil olid tähtis ja kasulik, ning maailm tuleb noorematele üle anda. Lucille on selle seisukohaga päri. Nagu need vanad inimesed, kes talle noore naisena teed andsid, annab tema teed noortele, kes tema järel tulevad. Aga on üks asi, mida ta kavatseb saada, enne kui teda enam siin ei ole.

Ja see on üks väga eriline ime, mida ta tunneb, et talle võlgnetakse. Kuhjaga.

Lucille on silmad kinni hoidnud ja ehmub nüüd samme kuuldes: *J*. ja tema koer tulevad üles tema verandale. Ta karjatab ja hüppab püsti.

„Vabandust,“ ütleb mees. „Kas ma hirmutasin teid?“

„Jah!“

„Palun vabandust.“

„Pole midagi.“ Lucille langetab kää, mille ta on kiiresti rinnale heitnud.

„Ma tahtsin vaid küsida, kas te olete homme õhtul vaba, et meie juurde õhtusöögile tulla. Abby on tahtnud teid terve igaviku kutsuda, aga me...“

„Homme õhtul? Mis kell?“

„Seitse?“

„Seitse! Kuidas teie poeg söömisega nii kaua oodata suudab?“

„Kuus?“ küsib mees naeratades.

„See on parem.“

„Hästi, tore, siis näeme.“ J. tõmbab rihma, aga Henryl ei ole ilmselt mingit huvi kusagile minna. Ta põrnitseb üles Lucille'i poole, justkui oleks midagi naise majja unustanud ega ole nõus seda tagasi saamata lahkuma.

„Jookse aga nüüd, Henry,“ ütleb Lucille. „Kuuletu oma isandale.“

Koer liigub talle lähemale, nuhutab tema varbaid, seejärel püüsiserva. „Ma hakkasin just sisse minema...“ ütleb ta, ja Henry haugatab: erutatult.

Lucille paneb käed põlvedele ja kummardub alla koera poole. „Mis on, tüdruk?“ küsib ta. „Kas vanaisa on hädas?“ Ta vaatab muiates üles J. poole.